

також проаналізувала відношення до явища справедливості в сучасному світі. Розглянуті самі принципи справедливості.

В статті проводиться розмежування права і закону, а це означає, що справедливість входить в поняття права. Право по визначенню справедливе, а справедливість – внутрішнє властивість і якість права, категорія і характеристика правової. Відзначається, що місце справедливості потребує спеціального вивчення, в тому числі необхідно чітке розуміння, визначення справедливості як окремої категорії нормотворчості і правосуддя, котра на сучасному етапі в результаті еволюції міжнародного права, а також при умові існування світових організацій, міжнародних судів розширила свої межі.

Ключевые слова: справедливість, правосуддя, законність, рішення суду, принципи справедливості.

Summary

Tereshchenko O. Application of the principle of justice in court.

The question of fairness of court system is a very relevant and very challenging at the same time. With the thought in mind, that there is an issue of identifying and utilizing it in a practical way in relation to laws and regulations by different countries throughout the history. Author has analyzed the issue of fairness from a number of angles, also has demonstrated its historical meaning. The topic of fairness in the modern society has also been investigated. Many of the principles of fairness were also analyzed. The article highlights the main differences between rights and the law, which means that the notion of fairness is embodied within rights and the rights are basically fair. It is also highlighted that the understanding of fairness ought to be studied deeper. Author also attempted to stress the importance of a clear understanding and definition of fairness as the basis of the court system, which in today's world and as a result of the evolution of the international law system via international organizations has spread throughout the world.

Key words: justice, law, court decision, Principles of justice.

Отримано 20.09.2013

УДК 341.23:061.1ЄС

А. В. ШЕНДЕРОВСЬКА

Алла Віталіївна Шендеровська, аспірант Київського університету права НАН України

ХАРАКТЕРИСТИКА ВЗАЄМОВІДНОСИН МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС У ВІЗОВІЙ СФЕРІ У ПЕРІОД 1991–2005 РОКІВ

Період характеристики взаємовідносин між Україною та ЄС у візовій сфері упродовж 1991–2005 рр. обраний не випадково. Питання лібералізації візового режиму між країнами, а особливо між Україною та ЄС, нині є актуальним, оскільки 1991 р. – це рік проголошення нашою державою незалежності. З цього часу й почалася розбудова нових відносин нашої країни з іншими, в тому числі й у візовій сфері. 2005 р. став поворотним пунктом у взаємовідносинах України і ЄС у тій же візовій сфері саме тому, що цього року Президент України В. Ющенко скасував візовий режим для громадян ЄС, що стало початком діяльності нашої країни щодо скасування візових вимог ЄС для громадян України. Розгляд таких взаємовідносин України та ЄС у візовій сфері у період 1991–2005 рр. до цього часу не привертав належної уваги вітчизняних юристів-міжнародників і тому стаття переважно ґрунтується на чинних нормативних актах і міжнародних договорах, які були прийняті чи укладені в даний період.

Характеризуючи візовий режим України з 1991 р. по 2005 р., слід зазначити, що до 1991 р. Українська РСР входила до складу Радянського Союзу і її громадяни повинні були підпорядковуватися правилам в'їзду і виїзду, які на той час діяли в Радянському Союзі.

Згідно з правилами, введеними 1 червня 1922 р., у Радянському Союзі виїзд за кордон на певний період або на постійне місце проживання без виїзної візи не допускався. Це був спеціальний дозвіл на виїзд за кордон, який видавався компетентними органами СРСР і який був обов'язковим в той час поряд з дозволом на в'їзд від іноземної держави, тобто в'їзною візою. Люди, яким не дозволили емігрувати за кордон, називалися «відмовниками», а втеча за кордон без дозволу влади або відмова від повернення з-за кордону входили в число злочинів з 8 червня 1934 р., коли був прийнятий закон¹, згідно з яким втеча за кордон прирівнювалася до державної зради. Стаття 64 радянського кримінального кодексу передбачала за такий злочин 10–15 років в'язниці з конфіскацією або смертну кару з конфіскацією майна².

Було видано ряд постанов Раді Міністрів СРСР, що регулювали питання виїзду та в'їзду. Перше «Положення про в'їзд в СРСР і виїзд із СРСР» було прийнято 5 червня 1925 р., яке ще більше ускладнювало виїзд і оголошувало весь закордон «ворожим капіталістичним оточенням»³. 19 червня 1959 р. Рада Міністрів СРСР затвердила нове «Положення про в'їзд в СРСР і виїзд із СРСР», яке в цілому зберегло раніше діючий порядок в'їзду і виїзду, але було доповнено повним переліком осіб, яким видавалися дипломатичні та службові паспорти, а також дозволявся в'їзд і виїзд не лише за закордонними паспортами, а й за

документами, що їх замінюють (посвідченнями і внутрішнім паспортами)⁴. 22 вересня 1970 р. Рада Міністрів СРСР затвердила ще одне «Положення про в'їзд СРСР і виїзд із СРСР», у яке було внесено істотні зміни. Вперше у законодавчій практиці країни визначилися підстави щодо відмови громадянам у видачі дозволу на виїзд до зарубіжних країн у приватних справах, встановлювалася періодичність приватних поїздок і помилкове уявлення характеристик для оформлення виїзду. Положенням також скасовувалося використання для виїзду з СРСР документів, які заміняли закордонні паспорти⁵.

З середини 50-х і протягом 60-х рр. ХХ ст. стали суттєво розширюватися міжнародні зв'язки СРСР в галузі економіки, культури, науки та туризму. З того часу було укладено угоди про взаємні безвізові поїздки громадян, у тому числі у приватних справах, з такими країнами: Болгарією (2 листопада 1978 р.)⁶, Угорщиною (24 листопада 1978 р.)⁷, Югославією (31 жовтня 1989 р.)⁸, Чехословаччиною (17 грудня 1981 р.)⁹, Польщею (5 лютого 1970 р.¹⁰ та 13 грудня 1979 р.)¹¹, Монголією (20 грудня 1979 р.)¹², Румунією (11 березня 1991 р.)¹³ та іншими дружніми країнами, тому в'їзна віза від урядових органів цих країн більше не була потрібна.

Після здобуття Україною незалежності 24 серпня 1991 р.¹⁴ вона успадкувала свій візовий режим у Радянського Союзу, який існував в нього на момент розпаду. 20 травня 1991 р. Верховною Радою СРСР було прийнято Закон «Про порядок виїзду з СРСР і в'їзду в СРСР громадян СРСР»¹⁵, який набрав чинності з 1993 року. Він вперше скасував жорсткі обмеження для громадян і надав їм можливість виїжджати, жити і працювати за кордоном. Цей закон став правовою основою для міжнародної міграції українських громадян, у тому числі й з метою працевлаштування за кордоном. Новим у законі стало скасування візної візи – внутрішнього дозволу на виїзд громадян. Усім громадянам було надано право на отримання закордонного паспорта терміном на п'ять років. Винятком становили лише особи, обізнані в галузі державних таємниць, які мали невиконані зобов'язання перед державою, зокрема, за обов'язковою військовою служби, а також злочинці.

Кабінет Міністрів України своєю Постановою «Про першочергові заходи щодо вирішення питань виїзду громадян України за кордон» від 31 грудня 1992 р. № 738¹⁶ підтвердив легітимність цього закону на території України. Встановлювалося, що виїзд громадян України здійснюється в пунктах пропуску через державний кордон за діючим проїзним документом, при наявності візи зарубіжної держави, до якої прямує громадянин, або запрошення встановленого зразка. Закон України «Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України» від 21 січня 1994 р.¹⁷ встановив порядок оформлення документів для зарубіжних поїздок та визначив випадки тимчасового обмеження прав громадян на виїзд з України. Згідно з цим законом для оформлення виїзду до візових країн громадянам України необхідно мати:

- проїзний документ (дипломатичний, службовий паспорт, паспорт громадянина України для виїзду за кордон, проїзний документ дитини, посвідчення особи моряка);
- запрошення;
- заповнені анкети країни відрядження;
- консульський збір згідно з вимогами країни відрядження.

Таким чином, громадяни новоствореної держави України могли їздити без віз у ті самі країни і на той самий період, що й до розпаду СРСР, але з тією відмінністю, що при виїзді вже не потрібно було отримувати візну візу.

З 1991 р. для України почався відлік часу як незалежної держави. Постає необхідність укладання міжнародних договорів з іншими країнами з метою вирішення питань стосовно власного візового режиму. У 1992 р. був укладений Договір між Україною і Республікою Польщею про добросусідство, дружні відносини і співробітництво, який передбачав підтримання добросусідських відносин між країнами та розширював зв'язки між людьми у різних сферах. Також був укладений Договір про основи добросусідства та співробітництва між Україною і Угорською Республікою¹⁸.

У 1995 р. було укладено Угоду між Урядом України та Урядом Литовської Республіки про взаємну відмову від візового режиму для громадян обох держав, які мають дипломатичні або службові паспорти¹⁹. Також аналогічні угоди були укладені з Словацькою Республікою в 2000 р. (Угода між Урядом Словацької Республіки і Кабінетом Міністрів України про скасування візового режиму для власників дипломатичних або службових паспортів²⁰) та Швейцарією (Угода між Кабінетом Міністрів України та Швейцарською Федеральною Радою про взаємне скасування візового режиму для власників дипломатичних, службових та спеціальних паспортів²¹).

Відносини між Україною та Європейським Союзом були започатковані в грудні 1991 р., коли Міністр закордонних справ Нідерландів, як представник головної в ЄС країни, у своєму листі від імені Євросоюзу офіційно визнав незалежність України.

На той час до ЄС входило 12 країн: Бельгія, Італія, Люксембург, Нідерланди, Франція, ФРН (1957 р.), Велика Британія, Данія, Ірландія (1973 р.), Греція (1981 р.), Іспанія і Португалія (1986 р.). У 1990 р. НДР об'єдналася з ФРН і як єдина Німеччина стала членом ЄС. Згодом у 1995 р. до ЄС приєдналися Австрія, Фінляндія і Швеція. Таким чином, в Європейський Союз на той момент входило 15 країн. У 2004 р. до ЄС приєдналися ще 10 країн: Естонія, Кіпр, Латвія, Литва, Мальта, Польща, Словаччина, Словенія, Угорщина і Чехія. У 2007 р. приєдналися Румунія і Болгарія і в 2013 р. членом ЄС стала ще й Хорватія. Отже, на сьогоднішній день до Європейського Союзу входять 28 країн.

Що ж до створення і розширення Шенгенської зони, то тут спостерігалася зовсім інша картина. Країни приєднувалися до неї не в тій послідовності, що до Європейського Союзу, а деякі країни, які входять до

Шенгенської зони, взагалі не є членами ЄС; не всі країни ЄС входять до Шенгенської зони на сьогоднішній день. Першими країнами, що підписали Шенгенську Угоду ще у 1985 р., а скасували прикордонний контроль тільки з 26 березня 1995 р., стали Бельгія, Німеччина, Іспанія, Люксембург, Нідерланди, Португалія і Франція. 26 жовтня 1997 р. до Шенгенської зони приєдналася Італія, 1 грудня 1997 р. – Австрія, 25 березня 2001 р. – Греція, Данія, Ісландія, Норвегія, Швеція і Фінляндія. 21 грудня 2007 р. до Шенгенської зони приєдналися ще 9 держав: Угорщина, Латвія, Литва, Мальта, Польща, Словаччина, Словенія, Чехія та Естонія. 12 грудня 2008 р. до угоди приєдналася Швейцарія, а 19 грудня 2011 р. – ще й Ліхтенштейн. Усі держави Шенгенської угоди (26 країн), за винятком Швейцарії, Норвегії, Ліхтенштейну та Ісландії, є членами Європейського Союзу (28 країн), а п'ять членів ЄС (Ірландія, Великобританія, Болгарія, Румунія та Кіпр) не входять у Шенгенську зону з різних причин.

Перші сім країн, що створили Шенгенську зону (Франція, ФРН, Бельгія, Іспанія, Португалія, Нідерланди й Люксембург) мали до цього часу безвізовий режим з окремими країнами, який був встановлений чи то у зв'язку з дружніми відносинами між ними, чи то з географічних причин, чи то існував традиційно. При створенні зони без внутрішніх кордонів ці країни вирішили об'єднати свої списки безвізових країн. Така практика була застосована тільки один раз і в подальшому, коли інші країни приєднувалися до Шенгенської зони, вона більше ніколи не використовувалася. Тому нові учасники Шенгенської зони вже не мали такого привілею, – залучати свої країни з безвізовим режимом до безвізового списку Шенгенської зони, вони повинні були підпорядковуватися її загальним правилам.

У 2004 р. деякі сусідні країни (Польща²², Угорщина²³, Словаччина, Словенія і Чехія), які до цього часу мали безвізовий режим з Україною ще з часів існування Радянського Союзу, стали членами Європейського Союзу і змушені були запровадити візовий режим для громадян України. Зокрема, Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Польща про умови поїздок громадян від 2003 р. встановила асиметричний режим – Україна скасувала візи для громадян Польщі, а Польща, в свою чергу, погодилася скасувати лише консульській збір за візи. Інакше поляки вчинити не могли, оскільки принцип інкорпорації безвізових списків вже не діяв, і країни, які вступали до Європейського Союзу, зобов'язані були прийняти той список, який діяв та той момент. Так як Україна входила до «чорного» списку Європейського Союзу, то її громадяни, як і більшість громадян сусідніх країн (Молдова, Білорусія, Росія та інші), втратили можливість безвізового в'їзду до країн Центрально-Східної Європи в процесі їхнього вступу до Європейського Союзу.

Тому на сьогоднішній день для громадян України існує взаємний безвізовий режим тільки з деякими з тих країн, що не входять до Європейського Союзу, з якими безвізовий режим в'їзду існував традиційно і в подальшому був підтверджений міжнародними договорами (Азербайджан²⁴, Росія²⁵, Молдова²⁶, Білорусь²⁷, Вірменія²⁸, Грузія²⁹, Казахстан³⁰, Киргизія³¹, Узбекистан³², Таджикистан³³ та інші) чи був запроваджений в результаті укладення міжнародних договорів (Албанія, Сербія, Чорногорія, Македонія, Боснія та Герцеговина, Ізраїль, Бразилія та інші). Що стосується Хорватії, з якою декілька останніх років існував безвізовий режим протягом періоду літнього відпочинку, то з 2013 р. такий безвізовий режим вже не буде діяти у зв'язку зі вступом Хорватії до Європейського Союзу.

Тому початок 2000-х рр. для нашої країни був непростий. Саме тоді суттєво змінилися умови подорожей українців до сусідніх країн. Найбільше це стосувалося насамперед Польщі, адже туди традиційно йшов найбільший потік подорожуючих з України (студенти, торговці, туристи). Із 2004 р. по 2007 р., коли Польща встановила візовий режим для України, у 1,5 рази зменшилася кількість подорожуючих з України до Польщі, а з 2007 р., коли Польща приєдналася до Шенгенської зони і суттєво посилила вимоги для отримання віз, ця кількість зменшилася ще в декілька разів. Але нині Польща видає більше 40 % Шенгенських віз громадянам України, в той час, коли всі інші країни видають разом тільки 60 %³⁴. Аналізуючи статистику видачі Шенгенських віз країнами Європейського Союзу³⁵, бачимо; щороку зростає кількість виданих Шенгенських віз для громадян України на 15–20 %. Але незважаючи на це тільки 15–17 % наших громадян декларує, що вони хоч раз в житті були у Європейському Союзі. Це тільки один із шести–семи українців, – половина з них були тільки в Польщі. А в країнах Західної Європи побувало тільки 6–7 % наших громадян. Це низькі показники. Цим обмежується не тільки особистий досвід громадян, але й обмежується їхня спроможність робити з власного досвіду висновки щодо рівня життя в європейських країнах і стосовно Європи взагалі, адекватно оцінювати той рівень життя та той стан справ, який зараз склався в нашій країні.

Україна опинилася в дискомфортній ситуації і стала країною, громадяни якої потребують віз для відвідування більшості сусідніх країн (це стосувалося західних сусідів у західному периметрі з Європейським Союзом). Саме тому з боку України і з боку західних сусідів постало питання: по-перше, як послабити візовий режим для громадян України і, по-друге, яким чином розробити план, щоб Європейський Союз погодився у майбутньому скасувати свій візовий режим для громадян України.

В цей час країни Європейського Союзу навіть в чути не хотіли про безвізовий режим для України, бо українці були в першій п'ятірці серед кількості затриманих нелегальних мігрантів та нелегальних працівників. Але процес розпочався; закінчився він укладенням Угоди про спрощення оформлення віз між Україною та ЄС у 2007 р., у 2009 р. – діалогом про повне скасування віз для громадян України і наданням у 2010 р. Плану дій щодо введення безвізового режиму для короткострокових поїздок громадян України до Європейського Союзу.

Підсумовуючи, слід зазначити, що візові відносини України з іншими країнами з 1991 р. по 2005 р. суттєво вплинули на подальший розвиток візових відносин нашої країни, оскільки Україна як новостворена

держава мала безліч варіантів їх розвитку. Як, наприклад, Литва, Латвія і Естонія, такі ж самі пострадянські країни, змогли за цей період стати членами Європейського Союзу і на сьогоднішній день їхні громадяни можуть вільно без віз пересуватися по всій Шенгенській зоні. Однією із причин такої візової ізоляції України від Європи на сьогоднішній день стала невизначеність її зовнішньої політики на той час.

¹ ЦИК СССР. О дополнении положения о преступлениях государственных (контрреволюционных и особо для Союза ССР опасных преступлениях против порядка управления) статьями от измене Родине [Електронний ресурс] Сайт Библиотека Гумер – Режим доступа: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/History/Article/dop_pol.php

² Біографічний словник дисидентів Радянського Союзу, 1956–1975 pp. за ред. С. П. Де Боеер, С. Д. Дрес, Х. Л. Верхаар [Електронний ресурс] Сайт Google books – Режим доступу: <http://books.google.com/books?id=1IQzcejGQX0C&dq>

³ Собрание законодательства СССР. – 1933, № 28. – Ст. 168.

⁴ [Електронний ресурс] Сайт Паспортная система России – Режим доступу: http://www.rau.su/observer/N5_2003/5_15.htm

⁵ Там само.

⁶ Соглашение между Правительством Союза Советских Социалистических Республик и Правительством Народной Республики Болгария об условиях взаимных безвизовых поездок граждан [Електронний ресурс] Сайт Предпринимательское право – Режим доступу: http://www.businesspravo.ru/Docum/DocumShow_DocumID_33411.html

⁷ Соглашение между Правительством Союза Советских Социалистических Республик и Правительством Венгерской Народной Республики об условиях взаимных безвизовых поездок граждан [Електронний ресурс] Сайт Бизнес России – Режим доступу: http://www.allbusiness.ru/BPravo/DocumShow_DocumID_33373.html

⁸ Соглашение между Правительством Союза Советских Социалистических Республик и союзным исполнительным вече скупщины Социалистической Федеративной Республики Югославия о взаимных поездках граждан [Електронний ресурс] Сайт Lawmix – Режим доступу: <http://www.lawmix.ru/abrolaw/14243>

⁹ Соглашение между Правительством Союза Советских Социалистических Республик и Правительством Чехословацкой Социалистической Республики об условиях взаимных поездок граждан обоих государств [Електронний ресурс] Сайт Электронный фонд правовой документации – Режим доступу: <http://test.cntd.ru/document/1900319>

¹⁰ Соглашение между Правительством Союза Советских Социалистических Республик и Правительством Польской Народной Республики о взаимных безвизовых поездках граждан обоих государств [Електронний ресурс] Сайт Электронный фонд правовой документации – Режим доступу: <http://docs.cntd.ru/document/1901649>

¹¹ Соглашение между Правительством Союза Советских Социалистических Республик и Правительством Польской Народной Республики о взаимных безвизовых поездках граждан обоих государств [Електронний ресурс] Сайт Электронный фонд правовой документации – Режим доступу: <http://docs.cntd.ru/document/1900411?context=%E2%84%9615-%D0%A4%D0%97+%D0%BE%D1%82+10.01.2003>

¹² Соглашение между Правительством Союза Советских Социалистических Республик и Правительством Монгольской Народной Республики об условиях взаимных безвизовых поездок граждан [Електронний ресурс] Сайт Офіційний портал ВРУ – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/496_028

¹³ Соглашение между Правительством Союза Советских Социалистических Республик и Правительством Румынии об упразднении визового режима [Електронний ресурс] Сайт Параграф – Режим доступу: http://online.zakon.kz/Document/?doc_id=1015874

¹⁴ [Електронний ресурс] Сайт Офіційний портал ВРУ – Режим доступу: http://gska2.rada.gov.ua/site/postanova/akt_nz.htm

¹⁵ Закон СРСР «Про порядок виїзду з Союзу Радянських Соціалістичних Республік і в'їзду в Союз Радянських Соціалістичних Республік громадян СРСР від 20 травня 1991 року». – Відомості З'їзду народних депутатів СРСР і Верховної Ради СРСР, 1991, № 24, ст. 687.

¹⁶ Постанова Кабінету Міністрів України «Про першочергові заходи щодо вирішення питань виїзду громадян України за кордон» від 31 грудня 1992 року № 738 [Електронний ресурс] Сайт Офіційний портал ВРУ – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/738-92-%D0%BF>

¹⁷ Закон України «Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України» від 21 січня 1994 року [Електронний ресурс] Сайт Офіційний портал ВРУ – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3857-12>

¹⁸ Договір про основи добросусідства та співробітництва між Україною і Угорською Республікою від 01.07.1992 [Електронний ресурс] Сайт Офіційний портал ВРУ – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/348_004

¹⁹ Угода між Урядом України та Урядом Литовської Республіки про взаємну відмову від візового режиму для громадян обох держав, які мають дипломатичні або службові паспорти від 28.03.1995 [Електронний ресурс] Сайт Офіційний портал ВРУ – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/440_031

²⁰ Угода (у формі обміну нотами) між Урядом Словацької Республіки і Кабінетом Міністрів України про скасування візового режиму для власників дипломатичних або службових паспортів від 08.06.2000 [Електронний ресурс] Сайт Офіційний портал ВРУ – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/703_019

²¹ Угода між Кабінетом Міністрів України та Швейцарською Федеральною Радою про взаємне скасування візового режиму для власників дипломатичних, службових та спеціальних паспортів від 26.11.2003 [Електронний ресурс] Сайт Офіційний портал ВРУ – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/756_021

²² Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Польща про умови поїздок громадян від 02.10.2003 та внесені змінами від 30.11.2007. [Електронний ресурс] Сайт Офіційний портал ВРУ – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/616_043

²³ Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Угорської Республіки про умови поїздок громадян від 26.11.2003 [Електронний ресурс] Сайт Офіційний портал ВРУ – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/348_039

²⁴ Угода між Кабінетом Міністрів України і Урядом Азербайджанської Республіки про безвізові поїздки громадян від 24.10.2002 [Електронний ресурс] Сайт Офіційний портал ВРУ – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/031_026

²⁵ Угода між Урядом України і Урядом Російської Федерації про безвізові поїздки громадян України і Російської Федерації від 16.01.1997 [Електронний ресурс] Сайт Офіційний портал ВРУ – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/643_083

- ²⁶ Угода між Кабінетом Міністрів України і Урядом Республіки Молдова про безвізові поїздки громадян від 27.12.2001 [Електронний ресурс] Сайт Офіційний портал ВРУ – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/498_062
- ²⁷ Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Білорусь про безвізові поїздки громадян від 23.09.2009 [Електронний ресурс] Сайт Офіційний портал ВРУ – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/112_160
- ²⁸ Угода між Кабінетом Міністрів України і Урядом Республіки Вірменія про безвізові поїздки громадян від 10.01.2002 [Електронний ресурс] Сайт Офіційний портал ВРУ – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/051_100
- ²⁹ Угода між Кабінетом Міністрів України і Виконавчою Владою Грузії про безвізові поїздки громадян від 31.03.1999 [Електронний ресурс] Сайт Офіційний портал ВРУ – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/268_052
- ³⁰ Угода між Кабінетом Міністрів України і Урядом Республіки Казахстан про взаємні поїздки громадян від 19.05.2000 [Електронний ресурс] Сайт Офіційний портал ВРУ – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/398_050
- ³¹ Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Киргизької Республіки взаємні поїздки громадян 02.06.2004 [Електронний ресурс] Сайт Офіційний портал ВРУ – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/417_034
- ³² Угода між Кабінетом Міністрів України і Урядом Республіки Узбекистан про умови взаємних поїздок громадян від 12.10.2000 [Електронний ресурс] Сайт Офіційний портал ВРУ – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/860_050
- ³³ Угода між Кабінетом Міністрів України і Урядом Республіки Таджикистан про взаємні поїздки громадян від 29.08.2002 [Електронний ресурс] Сайт Офіційний портал ВРУ – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/762_010

Резюме

Шендеровська А. В. Характеристика взаємовідносин між Україною та ЄС у візовій сфері у період 1991–2005 років.

Статтю присвячено характеристиці взаємовідносин між Україною та ЄС у візовій сфері у період 1991–2005 років. Цей період часу обрано не випадково. Питання лібералізації візового режиму між країнами, а особливо між Україною та ЄС, на сьогоднішній день є актуальним, оскільки 1991 р. – це рік проголошення Україною своєї незалежності. З цього часу й почалася розбудова нових відносин нашої країни з іншими, в тому числі й у візовій сфері. 2005 р. став поворотним пунктом у взаємовідносинах України і ЄС у тій же візовій сфері саме тому, що цього року Президент України В. Ющенко скасував візовий режим для громадян ЄС, що і стало початком діяльності нашої країни до скасування візових вимог ЄС для громадян України.

Ключові слова: Європейський Союз, Шенгенська зона, Шенгенська віза, Візовий кодекс ЄС, лібералізація, міжнародні договори, угоди між державами щодо спрощення візових вимог.

Резюме

Шендеровская А. В. Характеристика взаимоотношений между Украиной и ЕС в визовой сфере в период 1991–2005 годов.

Статья посвящена характеристике взаимоотношений между Украиной и ЕС в визовой сфере на протяжении 1991–2005 гг. Этот период времени выбран не случайно. Вопрос либерализации визового режима между странами, особенно между Украиной и ЕС, на сегодняшний день является актуальным, так как 1991 г. – это год провозглашения Украиной своей независимости. С этого времени и началось построение новых отношений нашей страны с другими, в том числе и в визовой сфере. 2005 г. стал поворотным пунктом во взаимоотношениях Украины и ЕС в той же визовой сфере именно потому, что в это время Президент Украины В. Ющенко отменил визовый режим для граждан ЕС, что стало началом деятельности нашей страны по отмене визовых требований ЕС для граждан Украины.

Ключевые слова: Европейский Союз, Шенгенская зона, Шенгенская виза, Визовый кодекс ЕС, либерализация, международные договоры, соглашения между государствами по упрощению визовых требований.

Summary

Shenderovska A. Description of the relationship between Ukraine and EU in visa areas in period of 1991–2005 years.

The article is devoted description of the relationship between Ukraine and the EU in visa areas during the years 1991–2005. This period of time chosen by no accident, and liberalization of the visa regime between the two countries, especially between Ukraine and the EU is relevant today, as in 1991 – the year of the declaration of Ukraine's independence. From that time began construction of our new relations with other countries, including visa areas. 2005 marked a turning point in relations between Ukraine and the EU in the same visa areas is the fact that this year President of Ukraine Viktor Yushchenko abolished the visa requirement for EU citizens, which was the beginning of a long road of our country to abolish visa requirements EU for citizens of Ukraine.

Key words: European Union, Schengen area, Schengen visa, Visa Code of EU, liberalization, international treaties, agreements between states on visa requirements.

Отримано 12.09.2013